

Beszámoló

A pályázatban megfogalmazott célkitűzések mentén a támogatást a bálványosváraljai népzenei hagyományok feltárására, rekonstruálására és közösségi újraélesztésére fordítottam. A projekt alapját a korábbi években megkezdett kutatásaim képezték, amelyek során online archívumokból, valamint történeti gyűjtésekből gyűjtöttem össze a térséghez köthető népzenei anyagokat. A rendelkezésre álló források között kiemelt jelentőséggel bírtak az 1941-ben készült archív felvételek, amelyek új perspektívát nyitottak a helyi zenekari hangzás rekonstruálásában.

A rekonstrukciós folyamat során nemcsak a korábban ismert népdal- és furulyás anyaggal dolgoztam, hanem újonnan felfedeztem, a környékről származó hegedűs felvételeket is bevontam a munkába. Ugyanakkor számos esetben nem állt rendelkezésre hangszeres gyűjtés, csupán énekelt dallamok maradtak fenn. Ezekben az esetekben a hangszeres kíséretet és előadásmódot teljes egészében az énekes anyag alapján rekonstruáltam, figyelembe véve az adott tájegységre jellemző stílusjegyeket, díszítési gyakorlatot és zenei szerkezeteket. A különböző források – a furulyás dallamok, a hegedűs töredékek és az archív zenekari felvételek – összevetése lehetővé tette, hogy egy komplexebb és hitelesebb képet alkossak a bálványosváraljai népzene hangzásvilágáról.

A támogatás egyik legfontosabb gyakorlati megvalósulása a bálványosváraljai néptáncsoport táncműhelyéhez kapcsolódó ötnapos népzenei képzés volt. A táborban három hegedűs, két brácsás és egy nagybőgős vett részt, akikkel intenzív, napi többórás műhelymunka keretében dolgoztunk. Az oktatás során nem csupán a dallamok pontos elsajátítására helyeztem a hangsúlyt, hanem a zenekari együttjáték finom részleteire is: a tempókezelésre, a rubato használatára, a kíséret és a prím szerepének egyensúlyára, valamint a helyi stílusra jellemző hangsúlyozásra és díszítésre. Külön figyelmet fordítottam arra, hogy a zenészek megértsék a dallamok szerkezeti felépítését, illetve azt, hogyan kapcsolódnak ezek a táncfolyamatokhoz.

A tábor során a tananyag fokozatosan épült fel: a lassabb, keserves jellegű dallamoktól haladtunk a csárdás és gyors csárdás tételek felé, majd érintettük a ritka és sűrű magyar dallamokat is. A próbafolyamat végére sikerült egy olyan stabil repertoárt kialakítani, amelyet a

résztevők magabiztosan tudtak megszólaltatni zenekari formában. A közös munka nemcsak szakmai fejlődést eredményezett, hanem erősítette a zenészek közötti együttműködést és a helyi közösséghez való kötődést is.

A táborban elsajátított repertoárt a zenekar a néptáncsoport karácsonyi előadásán be is mutatta, amely jelentős közösségi eseménynek bizonyult. A fellépés során a rekonstruált zenei anyag élő környezetben, tánccal együtt szólalhatott meg, ami különösen fontos visszaigazolása volt a munka hitelességének. A közönség pozitív visszajelzései megerősítették, hogy a projekt képes valódi kulturális értéket teremteni, és a helyi hagyományokat újra élővé tenni.

A projekt másik meghatározó eleme a hanganyagok stúdiófelvétele volt, amelyet a támogatás segítségével kezdtem meg. A stúdiómunka során törekszem arra, hogy a felvételek ne csupán dokumentatív jellegűek legyenek, hanem zeneileg is kiforrott, élvezhető formában rögzítsék a rekonstruált anyagot. Ennek érdekében a felvételi folyamatot alapos előkészítés előzi meg: próbák, tempóegyeztetések, hangszerelési finomítások, valamint az egyes szólamok szerepének pontos meghatározása.

A felvételek készítése több szakaszban zajlik. Egyrészt külön figyelmet fordítok a zenekari egyensúly kialakítására, hogy a prím, a kontra és a nagybőgő arányosan és a hagyományos hangzásnak megfelelően szólaljon meg. Másrészt fontos szempont a díszítések és apró stílusbeli jellegzetességek pontos rögzítése, amelyek a helyi zenei karakter lényegét adják. A munkafolyamat részét képezi a többszöri visszahallgatás és javítás, amely jelentősen megnöveli a stúdiómunka időigényét, ugyanakkor elengedhetetlen a magas minőség eléréséhez.

A hangfelvételek jelenleg még folyamatban vannak, mivel a cél egy átgondoltan felépített, egységes hangzóanyag létrehozása. A stúdiómunka időigényessége miatt a tervezett lemezbemutatót őszre halasztottam. A fennmaradt támogatási összeget a felvételek befejezésére, az utómunkálatokra, valamint a lemezbemutató megszervezésére és lebonyolítására fordítom.

Összességében a projekt eddigi eredményei azt mutatják, hogy a bálványosváraljai népzene feltárása és rekonstruálása nemcsak tudományos és szakmai szempontból jelentős, hanem a helyi közösség számára is kézzelfogható értéket teremt. A folyamat hozzájárul a kulturális identitás megerősítéséhez, valamint a magyar népzenei örökség további

gazdagításához, miközben lehetőséget teremt arra is, hogy egy eddig kevésbé ismert zenei világ újra élő hagyománnyá váljon. Mindez nem valósulhatott volna meg a Communitas Alkotói Ösztöndíja nélkül, amiért nagyon hálás vagyok!